

Mikä on ranskan kielen asema Euroopan unionissa?

Olen mukana Keskuskauppakamarin järjestämässä koulutuksessa Yhteiskuntaohjelma johtajille. Osana ohjelmaa vierailimme viime huhtikuussa useassa EU-instituutiossa Brysselissä: Euroopan komissiossa, Euroopan parlamentissa sekä Talous- ja sosiaalikomiteassa. Ohjelman tavoitteena on ymmärtää paremmin eurooppalaisen päätöksenteon mekanismeja ja miten niihin voi - ja pitää - vaikuttaa.

Keskuskauppakamarin uuden toimitusjohtajan Juho Romakkaniemen alustamana lähdimme matkaan. Brysselissä tapasimme eturivin asiantuntijoita ja johtajia, kotimaisia virkamiehiä ja yritysten edustajia. Opimme kuinka EU-direktiivit ja -asetukset ovat monen kompromissin summa, ja lobbaus on olennainen osa päätöksentekoprosessia. Ilman sitä demokratiakaan ei toteudu rakennetun järjestelmän mukaisesti. Kun jokainen sidosryhmä - edusti se sitten yritysmaailmaa tai kansalaisyhteiskuntaa - tuo äänensä esille, löytävät poliitikotkin helpommin kultaisen keskitien, jolloin direktiivien implementointikin jäsenmaissa on helpompaa.

Brysselissä mieleeni palautui Suomen ensimmäinen EU:n puheenjohtajakausi vuoden 1999 toisella puoliskolla. Aloittaessani syksyllä 1998 Ranskan kulttuurikeskuksen (nyk. Ranskan insituutti Suomessa) tiedottajana näin kuinka Suomi valmistautui kauteen: ranskan kieltä opiskeltiin ja petrattiin ahkeraan kaikissa virastoissa ja instituutioissa. Nyt kaksikymmentä vuotta myöhemmin Suomi valmistautuu kolmanteen puheenjohtajakauteensa, joka alkaa kesällä 2019.

Näin EU:n ytimessä ollessani en voinut olla käyttämättä tilaisuutta hyväkseni, joten tein pienen gallupin kysyen tapaamiltamme puhujilta käyttävätkö he ranskan kieltä työssään ja millaisena he näkevät ranskan kielen aseman EU:ssa. Haastattelemistani vajaan tusinasta henkilöstä noin puolet osasi itse ranskaa. Epävirallinen gallupini vahvisti sen, mistä olemme voineet lukea kotimaisissa lehdissä. EU:n laajentumisen myötä ranskan kielen entinen valta-asema EU-instituutioissa on heikentynyt.

Olemme täällä Suomessakin voineet huomata, että myös ranskalaisten globaalien yritysten pääkieli on englantia. Sama ”englannistuminen” näkyy myös EU:ssa. Ja onhan tuo koettu Ranskan instituutissakin Suomessa. Brysselissä tapaamamme asiantuntijat ja johtajat eivät nähneet Brexitin varsinaisesti edistävän saksan ja ranskan kielten asemaa. Syy siihen löytyy vuonna 2004 EU:n liittyneistä valtioista: Itä-Euroopan maissa ei ole perinteitä varsinkaan ranskan kielen opetuksesta.

Mutta kuten ennenkin, vastauksista kävi ilmi, että ranska on edelleen tärkeä käytäväkieli. Yllättäen ranskan merkityksen työkielenä nosti spontaanisti esiin Nokian EU-toimiston johtaja, saksalainen Leo Baumann. Hänen näkemyksensä oli sama kuin oman ruotsinkielen opettajani Raija Lehdon opetus meille A-ruotsia opiskeleville aikanaan oli: ”jos osaat keskustelukumppanin äidinkieltä, käytä ensisijaisesti sitä”. Ja Baumannin kokemuksen mukaan Etelä-Euroopan maiden edustajien kanssa joskus ranska saattaa olla ainoa yhteinen kieli. Muidenkin ranskaa osaavien haastateltujen vastauksista saattoi rivien välistä lukea kuinka laaja kielitaito on avain kulttuuritekijöiden ymmärtämiseen.

Kannattaako siis ranskan kielen lukeminen vielä koulussa? Mielestäni kyllä. Vaikka EU:ssa sen asema on kaventunut, sitä tärkeämpi erottautumistekijä se voi olla esimerkiksi työhaussa. Ja ranskan merkitys yhtenä monen muun kansainvälisen instituution virallisena kielenä säilyy. Uskallan siksi kannustaa meitä kaikkia ponnistelemaan edelleen ranskan kielen eteen niin liiton jäsenyhdistyksissä kuin työelämässämme – ja tietenkin matkustaessamme!

Heidi Heinonen
Suomi-Ranska -yhdistysten liiton hallituksen puheenjohtaja

Keskuskauppakamarin ohjelmasta voi lukea lisää:
<https://kauppakamari.fi/hankkeet/tapahtumat/yhteiskuntaohjelma-johtajille-2018/>

Lisää ajatuksiani ranskan kielen hyödyllisyydestä
<https://fi.ambafrance.org/Ces-finlandais-es-qui-aiment-la-France>

Heidi Heinonen, Suomi-Ranska -yhdistysten liitto ry:n puheenjohtaja